Agatha Christie

Cei patru suspecți

DISCUȚIA se învârtea în jurul unor crime nedescoperite şi rămase nepedepsite. Fiecare îşi spunea părerea: colonelul Bantry, soția lui grăsuță şi blajină, doctorul Lloyd şi chiar bătrâna Miss Marple. Singurul care nu vorbea, deşi era cel mai îndreptățit s-o facă, după cum credeau cu toții, era Sir Henry Clithering, fost inspector la Scotland Yard. Acesta tăcea şi îşi răsucea mustața zâmbind uşor de parcă se gândea la ceva şi-i venea să râdă.

— Sir Henry, a zis doamna Bantry, de ce nu spui nimic, zău, îmi vine să urlu, rămân atâtea crime nepedepsite, ce ziceți despre asta?

— Vă referiți la titlurile de o şchioapă din ziare, de felul acesta: SCOTLAND YARD AT FAULT AGAIN urmate de o listă de misterioase cazuri nerezolvate?

— Şi care alcătuiesc doar un mic procentaj față de cele petrecute în întreaga lume, a zis dr. Lloyd.

— Asta cam aşa este. Sutele de crime rezolvate şi sutele de făptaşi pedepsiți rareori sunt trâmbițate în ziare. Dar nu despre asta vorbeam. Când vorbim de crime nedescoperite şi nepedepsite, avem în vedere două lucruri total diferite. În prima categorie intră toate crimele despre care Scotland Yardul n-a auzit niciodată şi nimeni nu ştie că s-au întâmplat.

— Cred că nu sunt prea multe de felul acesta, a zis doamna Bantry.

— Nu sunt?

Agatha Christie

Cei patru suspecţi

DISCUŢIA se învârtea în jurul unor crime nedescoperite şi rămase nepedepsite. Fiecare îşi spunea părerea: colonelul Bantry, soţia lui grăsuţă şi blajină, doctorul Lloyd şi chiar bătrâna Miss Marple. Singurul care nu vorbea, deşi era cel mai îndreptăţit s-o facă, după cum credeau cu toţii, era Sir Henry Clithering, fost inspector la Scotland Yard. Acesta tăcea şi îşi răsucea mustaţa zâmbind uşor de parcă se gândea la ceva şi-i venea să râdă.

— Sir Henry, a zis doamna Bantry, de ce nu spui nimic, zău, îmi vine să urlu, rămân atâtea crime nepedepsite, ce ziceţi despre asta?

— Vă referiţi la titlurile de o şchioapă din ziare, de felul acesta: SCOTLAND YARD AT FAULT AGAIN urmate de o listă de misterioase cazuri nerezolvate?

— Şi care alcătuiesc doar un mic procentaj faţă de cele petrecute în întreaga lume, a zis dr. Lloyd.

— Asta cam aşa este. Sutele de crime rezolvate şi sutele de făptaşi pedepsiţi rareori sunt trâmbiţate în ziare. Dar nu despre asta vorbeam. Când vorbim de crime nedescoperite şi nepedepsite, avem în vedere două lucruri total diferite. În prima categorie intră toate crimele despre care Scotland Yardul n-a auzit niciodată şi nimeni nu ştie că s-au întâmplat.

— Cred că nu sunt prea multe de felul acesta, a zis doamna Bantry.

— Nu sunt?

— Sir Henry, doar nu vreţi să spuneţi că sunt atât de multe?

— Cred că trebuie să fie un număr foarte mare de astfel de cazuri, a zis Miss Marple gânditoare.

Bătrâna domnişoară, de modă veche, cu un farmec aparte, cu un aer imperturbabil, a spus acest lucru pe un ton cât se poate de calm.

— Draga mea Miss Marple, a zis colonelul Bantry.

— Bineînţeles, a zis aceasta, o bună parte dintre oameni sunt proşti şi se dau în vileag, dar o mare parte nu sunt proşti şi te cutremuri când te gândeşti ce pot înfăptui dacă nu au puternice principii morale.

— Da, a zis Sir Henry, sunt mulţi isteţi. Adeseori, când o crimă e descoperită datorită faptului că ai lucrat prost, îţi zici tot timpul: dacă nu mi-ar fi scăpat asta, nimeni n-ar fi ştiut niciodată.

— Da, e într-adevăr ceva serios, Clithering, a zis colonelul Bantry. Chiar foarte serios!

— Aşa crezi?

— Ce vrei să spui? Sigur că e ceva foarte serios.

— Spuneţi că rămân crime nepedepsite, dar oare aşa să fie? Nepedepsite de lege se poate, dar cauza şi efectul lucrează în afara legii. Credeţi că după faptă urmează răsplată. A spune lucrul acesta e o nerozie, după părerea mea, lucrurile nu stau chiar aşa.

— Se poate, se poate, a zis colonelul Bantry, dar asta nu schimbă gravitatea problemei. A făcut o pauză.

Sir Henry Clithering a zâmbit.

— Nouăzeci şi nouă la sută dintre oameni gândesc, fără îndoială, ca dumneavoastră. Dar dumneavoastră nu ştiţi că cel mai important e să dovedeşti nevinovăţia, nu vina. La lucrul acesta nu se gândeşte nimeni.

— Eu nu înţeleg, a spus Jane Helier.

— Eu înţeleg, a zis Miss Marple. Când doamna Trent a observat că-i lipsea o jumătate de coroană din poşetă, cea suspectată a fost femeia de serviciu, doamna Arthur. Soţii Trent erau convinşi că ea a fost, dar fiind oameni cumsecade şi ştiind că are o familie mare şi că soţul ei era beţiv, n-au făcut mare scandal din asta. Dar s-au purtat altfel cu ea de atunci, n-au mai lăsat-o singură în casă când erau plecaţi, ceea ce o făcea să fie foarte nedumerită; şi alţii au început să aibă o rezervă faţă de ea. Şi deodată au descoperit că vinovată era guvernanta, doamna Trent o văzuse în oglindă prin uşa întredeschisă. Norocul, mai bine zis providenţa. Iată ce vrea Sir Henry să spună. Mulţi cred că cel mai condamnabil lucru e să fure cineva bani, asta se vede şi în povestirile cu detectivi! Dar pentru doamna Arthur adevărul era o problemă de viaţă şi de moarte, ea nu era vinovată cu nimic. Asta voiaţi să spuneţi, Sir Henry, nu-i aşa?

— Miss Marple, aţi ghicit exact ceea ce voiam să spun. Menajera despre care vorbiţi a avut noroc, nevinovăţia ei a ieşit la iveală. Dar mulţi oameni trăiesc toată viaţa sub apăsarea unei suspiciuni care în realitate nu se bazează pe nimic.

— Vă gândiţi la o anumită întâmplare, Sir Henry? A întrebat doamna Bantry insinuant.

— La drept vorbind, mă gândesc la un caz foarte ciudat. E un caz în care presupun că s-a comis o crimă, dar n-am nici to şansă să o dovedesc vreodată.

— Bănuiesc că e vorba de otrăvire, a şoptit Jane, ceva care e foarte greu de descoperit.

Dr. Lloyd se foia pe scaun. Sir Henry a dat din cap:

— Nu, scumpă doamnă, nu e vorba de săgeata otrăvită a indienilor din America de Sud. Aş fi dorit să fie aşa ceva. E mult mai prozaic şi nu-i nici o speranţă să descoperim făptaşul. Un bătrân a căzut din capul scărilor şi şi-a frânt gâtul; unul din acele regretabile accidente care se întâmplă zilnic.

— Dar ce s-a întâmplat în realitate?

— Cine poate şti? Sir Henry a ridicat din umeri. Să-l fi împins cineva? O sfoară întinsă chiar în capul scărilor şi luată apoi cu mare grijă? Nu vom putea şti niciodată.

— Dumneavoastră nu credeţi că a fost un accident? De ce? A întrebat doctorul.

— E o poveste lungă, dar… Sunt sigur că nu avem nici o şansă să găsim pe cineva vinovat, ar fi neîntemeiat. Dar există o altă faţă a lucrurilor despre care aş vrea să vorbesc. Vedeţi, sunt patru oameni care i-ar fi putut juca această festă bătrânului. Numai unul dintre ei e vinovat, iar ceilalţi trei au mâinile curate. Dar, chiar dacă adevărul ar ieşi la lumină, toţi trei ar rămâne acoperiţi de o umbră de suspiciune.

— Ar fi bine să ne spuneţi toată istoria, a zis doamna Bantry.

— Nu vreau s-o lungesc prea mult, dar nu pot trece peste începutul acestei poveşti. E vorba despre o afacere legată de o organizaţie germană secretă – Schwarze Hand – ceva asemănător cu organizaţia teroristă italiană, Camorra [1] [2], graţie efortului unui bărbat, doctorul Rosen, care era pe atunci o figură bine cunoscută în serviciul secret. El a devenit membru al organizaţiei, a pătruns în cele mai secrete cercuri şi a fost cel care a contribuit la prăbuşirea lor. În urma acestui fapt, era mai înţelept să plece din Germania o vreme, pentru că se găsea chiar sub ochii lor. A venit în Anglia, adusese şi recomandări de la poliţia din Berlin. Chiar eu am avut o întrevedere personală cu el. Era descurajat şi resemnat, nu se îndoia de ceea ce îl aştepta. „Mă vor găsi, Sir Henry, fără îndoială”. Era un bărbat impunător, cu un cap frumos, o voce profundă, uşor guturală, care îi trăda originea.

„Totul e dinainte prevăzut, dar nu-i nimic, eu mă aştept la orice. Mi-am asumat acest risc atunci când m-am vârât în afacere. Am făcut tot ce am putut. Organizaţia nu se va mai reface niciodată, dar mulţi dintre membrii ei sunt în

libertate şi singura revanşă ar fi pentru ei viaţa mea. E doar o chestiune de timp, dar aş vrea ca acest timp să fie cât mai lung cu putinţă. Ştiţi, eu am adunat şi am publicat unele materiale foarte interesante, rezultatul muncii mele de o viaţă. Mi-ar plăcea să pot să-mi închei munca”.

Vorbea simplu, cu oarecare grandilocvenţă pe care nu puteam să n-o admir. I-am spus că vom lua toate precauţiile, dar el n-a dat atenţie cuvintelor mele.

„Într-o zi, mai devreme ori mai târziu, mă vor prinde, a repetat el. Când ziua aceea va veni, nu trebuie să vă faceţi reproşuri Nu mă îndoiesc că veţi face tot ce vă stă în putinţă”.

Apoi a început să-mi înşire planurile sale care erau cât se poate de simple. Şi-a propus să-şi cumpere o căsuţă la ţară, unde ar fi putut să trăiască liniştit şi să-şi continue munca. A ales pentru asta un sat în Somerset, King’s Gnaton, cam la zece kilometri de calea ferată, ce nu era atins de civilizaţie. A cumpărat o căsuţă splendidă, i-a adus unele modificări şi îmbunătăţiri şi s-a stabilit acolo foarte mulţumit. În casa lui locuiau: nepoata sa, Greta, secretarul său, o bătrână servitoare din Germania care îl slujise, cu credinţă aproape patruzeci de ani şi un servitor foarte îndemânatic pentru curte şi grădină, care era din King’s Gnaton.

— Cei patru suspecţi, a zis încet dr. Lloyd.

— Exact. Patru suspecţi. Atât şi nimic mai mult. Timp de cinci luni viaţa a decurs paşnic la King’s Gnaton, până când s-a întâmplat nenorocirea. Într-o dimineaţă dr. Rosen s-a prăbuşit de pe scări şi l-au găsit mort după o jumătate ele oră. Când a avut accidentul, Gertrud era în bucătărie, cu uşa închisă, şi n-a auzit nimic – cel puţin aşa susţinea ea. Fräulein Greta era în grădină ocupată cu plantatul florilor, cum spusese chiar ea. Grădinarul Dobbs era în seră, unde tocmai îşi lua gustarea de la ora unsprezece, după cum zicea el. Secretarul era la plimbare, deci nu putea să spună o vorbă despre cele întâmplate. Niciunul nu avea un alibi şi nu putea corobora povestea sa cu a altuia. Un lucru e sigur:

nimeni din afară n-ar fi putut face lucrul acesta, pentru că un străin, în sat, n-ar fi trecut neobservat. Ambele uşi, din faţă şi din spate, erau închise, fiecare dintre ai casei avea cheia lui. Cum vedeţi, lucrurile sunt împotriva celor patru. Fiecare pare să fie dincolo de orice bănuială. Greta era fiica unicului său frate; Gertrud îl slujise cu credinţă timp de patruzeci de ani; Dobbs nu ieşise niciodată din sat, iar Charles Templeton, secretarul…

— Da, a zis colonelul Bantry, ce-i cu el? Îmi pare suspect. Ce ştii despre el?

— Ceea ce ştiu despre el îl disculpă de orice acuzare. Ştiţi, Charles Templeton a fost unul dintre oamenii mei.

— Oh! A exclamat colonelul Bantry, dând vădit înapoi.

— Da, aveam nevoie ele unul, dar nu voiam să se ştie în sat. Lui Rosen îi trebuia un secretar, aşa că i l-am recomandat pe Templeton. E un gentleman, un tip foarte priceput şi vorbeşte germana curent.

— Dar atunci pe cine bănuiţi? A întrebat doamna Bantry foarte încurcată. Toţi par nevinovaţi, ceea ce e imposibil.

— Da, aşa se pare, dar să privim lujrurile şi din alt unghi. Fräulein Greta era o fată încântătoare, dar războiul ne-a demonstrat mereu că poate întoarce pe frate contra fratelui, pe tată contra fiului şi aşa mai departe, ne-a demonstrat că cele mai simpatice şi mai încântătoare fete au făcut lucrurile cele mai uimitoare. Lucrul acesta s-ar potrivi şi lui Gertrud, cine ştie ce alte forţe s-au declanşat în cazul ei? Poate o ceartă cu stăpânul sau poate un resentiment mocnit născut din lunga ei servitute. Femeile de teapa ei pot fi, uneori, uimitor de înverşunate. Dar Dobbs? Ar putea fi exclus pentru că nu avea legături cu cei din familie? Banii pot face multe Dobbs ar fi putut fi atras şi cumpărat cu bani

Un lucru e sigur: un mesaj sau un ordin a venit dinafară, pentru că altfel nu s-ar explica cele cinci luni de imunitate. Agenţii organizaţiei lucrau. Nu erau încă siguri de trădarea lui Rosen, au amânat lucrurile până când n-au mai avut nici

o îndoială cu privire la trădarea lui. Când toate îndoielile au fost date la o parte, au trimis un mesaj spionului din casă, un mesaj care spunea: Moarte!

— Ce mârşăvie! A zis Jane Helier îngrozită.

— Dar cum a ajuns mesajul? E o treabă pe care încerc s-o clarific şi care e singura speranţă de a descoperi vinovatul. Unul dintre cei patru a intrat în legătură cu ei şi comunica într-un anumit fel cu aceştia. Nu era timp de pierdut şi, sigur, în momentul în care a primit ordinul, a trecut la fapte. E grăitor pentru organizaţia Schwarze Hand.

Mă apropii de problemă pe o cale care vi se va părea ridicol de meticuloasă. Cine a fost pe la ei în dimineaţa aceea? Am aici lista, nu mi-a scăpat niciunul.

A scos un plic din buzunar, a luat o hârtie şi a citit:

— Măcelarul a adus carne de oaie, am cercetat şi corespunde realităţii; băiatul de la prăvălie i-a adus făină de porumb, două livre de zahăr, o livră de unt şi o livră de cafea, am cercetat şi corespunde realităţii. Poştaşul i-a adus două prospecte lui Fräulein Rosen, o scrisoare din localitate pentru Gertrud, trei scrisori pentru dr. Rosen, una cu timbru străin şi două scrisori pentru domnul Templeton, una tot cu ştampilă din străinătate.

Sir Henry s-a oprit şi a scos un teanc de hârtii din plic.

— Ar fi interesant de văzut. Mi le-au dat diverşi tipi care le-au descoperit şi cules de la coşul de gunoi. Vă spun drept, au fost cercetate de specialişti în scrisul cu cerneală simpatică şi aşa mai departe. N-am nici o îndoială asupra acestui fapt.

Toţi s-au adunat în jurul lui să se uite. Prospectele veneau de la un grădinar şi de la o cunoscută firmă de blănuri din Londra. Cele două facturi adresate doctorului Rosen erau, una din localitate în legătură cu seminţele pentru grădină şi alta de la o firmă de papetărie din Londra. Scrisoarea, care îi era adresată, suna astfel: „Dragul meu Rosen,

Abia m-am întors de la Dr. Helmuth Spath’s. L-am văzut pe Edgar Jackson alaltăieri. El şi Amos Ptrry abia s-au întors de

la Tsingtau. Îţi spun cu toată Onestitatea că nu-i invidiez pentru călătorie. Dă-mi veşti despre tine cât se poate de repede. Şi cum ţi-am mai spus: păzeşte-te de un anumit tip. Ştii ce vreau să spun, chiar dacă nu eşti de acord.

A dumneavoastră,

Georgina”

— Corespondenţa lui Templeton constă din această factură de la croitorul său şi o scrisoare venită de la un prieten din Germania, a continuat Sir Henry. Scrisoarea, din nefericire, a rupt-o pe când se plimba. În sfârşit, iată scrisoarea primită de Gertrud: „Dragă doamnă Schwartz,

Sperăm că puteţi veni la întrunirea de vineri seara, vicarul speră să veniţi cu toţii, veţi fi bine veniţi. Reţeta pentru şuncă a fost foarte bună, vă mulţumesc pentru ea. Sper că sunteţi sănătoasă şi, până la revederea de vineri seara, rămân a dumitale,

Emma Greene”

Dr. Lloyd a zâmbit uşor, la fel a făcut şi doamna Bantry.

— Cred că ultima scrisoare nu poate fi luată în considerare, a zis dr. Lloyd.

— Aşa cred şi eu, a zis Sir Henry, dar cu o rezervă: am luat toate măsurile de precauţie să văd dacă era vorba de o întrunire religioasă şi dacă doamna Greene există. Trebuie să fim foarte atenţi.

— Aşa cum spune mereu prietena noastră, Miss Marple, a zis dr. Lloyd zâmbind. Ai căzut în reverie, Miss Marple, la ce te gândeşti?

Miss Marple a tresărit.

— Ce prostie! Tocmai mă întrebam de ce cuvântul Onestitate e scris cu literă mare în scrisoarea adresată doctorului Rosen.

Doamna Bantry a întărit ideea:

— Aşa e, a zis ea, oh!

— Da, dragii mei, a zis Miss Marple, cred că aţi observat.

— În scrisoare îl previne de ceva, a zis colonelul Bantry. E primul lucru care mi-a atras atenţia. Am băgat de seamă

mai mult decât credeţi. Da, îl previne clar… Împotriva cui?

— E ceva curios cu scrisoarea această, a zis Sir Henry. După cum spune Templeton, dr. Rosen a deschis scrisoarea la micul dejun şi a azvârlit-o, zicând că nu ştie cine e tipul care i-a scris.

— Nu era un „tip”, a zis Jane Helier, era semnată de una Georgina.

— E greu de spus asta, poate fi Georgey, tot aşa de bine, a zis dr. Lloyd, deşi pare să fie mai repede Georgina. Ceea ce mă izbeşte, însă, e că scrisul aparţine unui bărbat.

— Să ştiţi că lucrul acesta e foarte interesant, a zis colonelul Bantry. A azvârlit scrisoarea pretinzând că nu ştie de la cine era. Voia să citească ceva pe chipul cuiva. Al cui? Al fetei ori al bărbatului?

— Ori pe al menajerei, şi-a spus părerea doamna Bantry. Poate tocmai intrase în cameră aducând dejunul. E ceva foarte deosebit aici, nu ştiu ce poate fi…

Apoi s-a uitat peste scrisoare. Miss Marple a venit mai aproape de ea, a pipăit hârtia cu degetele şi au început să vorbească în şoaptă.

— Dar de ce secretarul a rupt cealaltă scrisoare? A întrebat deodată Jane Helier. Lucrul acesta pare foarte, foarte curios. De ce a primit o scrisoare din Germania? Deşi, după cum spuneţi, el e în afară de orice bănuială…

— Dar Sir Henry n-a spus aşa ceva, a zis repede Miss Marple, întrerupând discuţia şoptită cu doamna Bantry. El ne-a spus că sunt patru suspecţi, aşa că în piesa acasta joacă şi Templeton. Nu-i aşa, Sir Henry?

— Aşa e, Miss Marple. Am învăţat un lucru dintr-o amară experienţă: să nu te grăbeşti niciodată să spui că cineva e în afară de orice bănuială. Până acum v-am dat motive să credeţi că trei dintre ei pot fi vinovaţi, deşi e puţin probabil să fie. N-ar trebui ca acest lucru să fie valabil şi în cazul lui Templeton. Dar, urmând cele spuse mai înainte, am fost forţat să recunosc că în fiecare armată, în marină şi în poliţie există un număr de trădători din rândurile acesteia,

chiar dacă nu ne convine să admitem această idee. Am examinat la rece cazul lui Charles Templeton. M-am întrebat adeseori, ceea ce domnişoara Helier a întrebat adineaori. De ce el a fost singurul dintre cei din casă care nu a putut arăta scrisoarea pe care o primise, scrisoare care, pe deasupra, mai avea şi un timbru german? De ce să primească scrisori din Germania? Ultima întrebare e naivă, fără îndoială, dar i-am pus-o şi lui. Mi-a răspuns destul de simplu: mama lui avea o soră măritată cu un german, scrisoarea era de la verişoara lui. Am aflat ceva ce nu ştiusem înainte – că Templeton avea rude în Germania, ceea ce m-a făcut să-l pun hotărât pe lista celor suspecţi. Era omul meu, aveam mare încredere şi ţineam la el; dar, urmând calea justiţiei şi a cinstei, trebuie să admit că el e cap de listă.

Dar e ceva aici, nu ştiu ce, nu ştiu… Şi, după toate probabilităţile, n-o să ştiu niciodată. Nu problema pedepsirii ucigaşului, o altă problemă mi se pare de o mie de ori mai importantă: a distruge întreaga carieră a unui om cinstit din cauza unei suspiciuni de care nu pot să nu ţin seama.

Miss Marple şi-a dres glasul şi a zis cu blândeţe:

— Sir Henry, dacă am înţeles exact, tânărul Templeton e singurul la care vă gândiţi atât de mult?

— Într-un fel, da. Teoretic aş putea să mă gândesc la toţi patru, dar nu e cazul. De pildă, Dobbs. Îl pot bănui cât vreau, asta nu i-ar afecta cu nimic cariera. Tot satul ştie că moartea doctorului Rosen a fost un accident. Gertrud e ceva mai mult afectată. Ar putea duce la o schimbare în atitudinea domnişoarei Rosen faţă de ea, lucru care n-ar avea cine ştie ce importanţă pentru eă.

În legătură cu Greta Rosen, ei bine, aici e greutatea problemei. Greta e o fată foarte frumoasă şi Charles Templeton e un tânăr foarte atrăgător şi vreme de cinci luni au stat împreună, fără alte distracţii din afară. Ceea ce era de aşteptat, s-a întâmplat. S-au îndrăgostit unul de altul, chiar dacă nu şi-au mărturisit acest lucru. Apoi a venit

nenorocirea. Acum trei luni, după vreo două zile de la întoarcerea mea, m-a căutat Greta Rosen. Vânduse căsuţa şi voia să se întoarcă în Germania, încheiase toate afacerile unchiului său. A ţinut să vină neapărat la mine, deşi ştia că mă retrăsesem din poliţie. Voia să mă vadă într-o chestiune absolut personală. Mai întâi m-a luat pe departe, apoi a revenit la subiect. Ce părere aveam? Scrisoarea cu marcă din Germania, aceea pe care Charles a rupt-o, era în regulă? Ar fi vrut să fie în regulă, ea credea tot ce-i spusese el, dar dacă ar putea să ştie sigur!

Vedeţi? Acelaşi lucru: să poţi avea încredere, dar bănuiala oribilă stă la pândă, ţi se înfige în creier, nu te lasă în pace. I-am vorbit absolut deschis şi am rugat-o să facă la fel. Am întrebat-o până unde au ajuns, dacă ţineau unul la altul.

„Eu aşa cred, mi-a spus ea, din câte ştiu eu eram foarte fericiţi, fiecare zi trecea atât de plăcut. Amândoi ştiam asta, dar nu ne grăbeam, aveam destul timp înainte. Într-o bună zi mi-ar fi spus că mă iubeşte şi eu i-aş fi spus la fel. Oh, vă puteţi închipui că acum totul s-a schimbat. Nori negri plutesc între noi, când ne întâlnim nu ştim ce să ne spunem. Amândoi gândim acelaşi lucru: o, dacă aş fi sigură! Iată de ce vă rog, Sir Henry, să-mi spuneţi: «Fii sigură că cel care l-a ucis pe unchiul tău nu e Charles Templeton!» Spuneţi-mi lucrul acesta, vă rog spuneţi-mi asta!”

Nu puteam să-i spun aşa ceva. Şi ei se vor îndepărta unul de celălalt cu bănuiala între ei ca o fantomă pe care n-o vor putea alunga niciodată.

S-a lăsat pe spatele scaunului, arăta obosit şi palid şi dădea din cap descurajat.

— Nu mai e nimic de făcut, afară de cazul în care Miss Marple ar putea să ne ajute. Aţi putea, Miss Marple? Am presimţirea că scrisoarea vă spune ceva, aceea despre întrunirea religioasă. Nu vă aminteşte de cineva sau de ceva limpede ca lumina zilei? Aţi putea să ajutaţi doi tineri disperaţi să fie iar fericiţi?

Dincolo de aspectul bizar al lucrurilor, era ceva cinstit în apelul său. Ajunsese să aibă o impresie foarte bună despre posibilităţile mentale ale acestei domnişoare – bătrână, fragilă şi demodată. S-a uitat la ea cu un fel de speranţă în priviri.

Miss Marple a început să tuşească, în timp ce îşi netezea dantelele rochiei.

— Îmi aminteşte, a recunoscut ea, întru-câtva de Annie Poultny. Scrisoarea e cât se poate de limpede pentru mine şi doamna Bantry. Nu vorbesc despre scrisoarea referitoare la întrunirea religioasă, ci despre alta. Trăind atâta timp la Londra şi neocupându-vă cu grădinăritul, Sir Henry, nu aţi putut observa ceva?

— Ei? A zis Sir Henry, ce să observ?

Doamna Bantry a întins mâna şi a luat un prospect. L-a deschis şi a început să citească cu glas tare şi răspicat: „Dr. Helmuth Spath. Liliac, flori splendide, susţinute de o tulpină foarte lungă şi dură. Efect decorativ în grădină. O noutate foarte frapantă”; „Edgar Jackson. Splendide crizanteme de culoare cărămizie”; „Amos Perry. Roşu aprins, efect decorativ deosebit”; „Tsingtau. Roşu-portocaliu strălucitor, plantă de grădină de mare efect, florile tăiate rezistă mult timp proaspete”; „Honesty [2][3]

— Dalii!

— Şi litera iniţială înseamnă moarte [3][4]

— Aşadar…

— Oh, nu, a zis Miss Marple, nu secretarul, lucrurile sunt clare, el nu e vinovat. Dacă ar fi fost vinovat n-ar fi lăsat să fie găsită această scrisoare şi n-ar fi rupt niciodată scrisoarea primită de el din Germania. Într-adevăr, nevinovăţia lui, daţi-mi voie s-o spun – e bătătoare la ochi.

— Atunci, cine?

— Ei bine, e sigur, atât cât poate fi sigur un lucru pe lumea aceasta, că mai era cineva la micul dejun care ar fi putut, în anumite împrejurări, să pună mâna pe scrisoare şi s-o

citească. Numai aşa poate să fie. Vă amintiţi că a primit prospectul pentru flori de la acelaşi poştaş.

— Greta Rosen, a zis Sir Henry încet. Atunci vizita pe care mi-a făcut-o…

— Bărbaţii nu înţeleg niciodată lucrurile astea, a zis Miss Marple. Mă tem că ei cred, adeseori, că noi femeile bătrâne suntem ca pisicile care văd pe întuneric. Asta aşa e! Din nefericire ştim foarte multe despre semenele noastre. Nu mă îndoiesc că ceva stătea între ei. Tânărul a simţit brusc o repulsie inexplicabilă, o suspecta fără să vrea şi nu-şi putea ascunde suspiciunea. Şi cred că vizita fetei la dumneata arată o curată duşmănie. Se simţea destul de sigură pe ea, dar s-a băgat la apă inutil, încercând să te facă să-ţi îndrepţi bănuiala definitiv asupra bietului Templeton.

Niciodată n-ai fost atât de sigur de asta, ca după vizita fetei.

— Sunt sigur că nu s-a trădat cu nimic… A început Sir Henry.

— Bărbaţii, a zis Miss Marple, calmă, nu înţeleg niciodată lucrurile astea.

— Şi fata asta…, a zis el şi s-a oprit. A comis o crimă cu sânge rece şi mai vrea să iasă basma curată!

— Nu, Sir Henry, a zis Miss Marple, nu va ieşi basma curată. Niciunul dintre noi nu crede asta. Aminteşte-ţi ce ai spus mai înainte. Nu. Greta Rosen îşi va primi răsplata. A intrat în horă, trebuie să joace şi va juca cu oameni foarte suspecţi, cu contrabandişti şi terorişti, o tovărăşie care n-o va duce la bine şi care îi rezervă un sfârşit amar.

Aşa cum spuneaţi, trebuie să ne pese de cel nevinovat, nu de cel vinovat. Templeton se va căsători, cred eu, cu verişoara sa din Germania, gestul de a rupe scrisoarea, ei bine, deşi pare suspect, are cu totul alt înţeles decât cel pe care i l-am atribuit în seara asta. A rupt-o de teamă că cealaltă fată o va vedea şi îi va cere să i-o arate. Da, pentru că cred că între ei s-a înfiripat o idilă. Cu Dobbs nu-i nici o problemă, el nu avea altceva în cap decât gustarea de la ora

unsprezece. Mai rămâne biata Gertrud – cea care îmi aminteşte de Annie Poultny. După ce a slujit-o cu credinţă vreme de cincizeci de ani, a fost suspectată că a furat testamentul domnişoarei Lamb, deşi nu avea nici o dovadă împotriva ei. Cât pe ce să moară de inimă rea. Numai după ce a murit, adevărul a ieşit la iveală din cutia în care ţinea ceaiul, unde bătrâna domnişoară Lamb îl pusese bine. Dar era prea târziu pentru biata Annie. De aceea sunt îngrijorată în cazul bătrânei nemţoaice. Când eşti bătrân, eşti uşor de lovit. Mi-e mai mare mila de ea, mai mult decât de Templeton care e tânăr, arătos şi, după cum se vede, favoritul femeilor. Vă rog să-i scrieţi, Sir Henry, şi să-i spuneţi că nevinovăţia ei e în afară de orice îndoială. Stăpânul ei a murit şi ea trăieşte şi se gândeşte tot timpul că e suspectată de… Oh! Nu suport nici să mă gândesc la aşa ceva.

— O să-i scriu, Miss Marple, o să-i scriu, a zis Sir Henry şi s-a uitat la ea într-un fel foarte curios. Ştiţi, nu vă pot înţelege. Punctul dumneavoastră de vedere e totdeauna cu totul altul decât m-aş aştepta.

— Mă tem că punctul meu de vedere e fără importanţă, a zis Miss Marple cu modestie. Rareori plec din St. Mary Mead.

— Şi totuşi aţi rezolvat un caz care putea să constituie un mister de ordin internaţional, a zis Sir Henry. Am convingerea că dumneavoastră l-aţi rezolvat. Miss Marple s-a înroşit toată, apoi s-a pornit iar:

— Cred că am primit o educaţie potrivită pentru ziua de azi. Eu şi sora mea am avut o guvernantă din Germania – o Fräulein, o fiinţă foarte sentimentală. Ne-a învăţat limbajul florilor – ceva care azi nu se mai învaţă nicăieri, dar care e ceva foarte interesant. De pildă, o lalea galbenă înseamnă „iubire fără speranţă”, pe când în China înseamnă „mor de gelozie la picioarele tale”. Scrisoarea era semnată „Georgina”, cuvânt care în germană înseamnă „dalie”, ceea ce face totul foarte limpede. Încerc să-mi amintesc ce

înseamnă dalie, dar îmi scapă. Memoria mea nu mai e ca mai demult. Dar, oricum, nu înseamnă moarte. Sigur nu înseamnă moarte. Ce lucruri triste se petrec pe lume!

— Aşa e, a zis doamna Bantry suspinând. Noroc cu florile şi cu prietenii!

— Ne-a pus la urmă, observaţi, a zis dr. Lloyd.

— Pe vremuri cineva îmi trimitea în fiecare seară la teatru orhidee mov, a zis Jane visătoare.

— Aş vrea să intru în graţiile tale”, a zis Miss Marple, asta înseamnă orhidee.

Sir Henry a tuşit într-un fel aparte şi şi-a întors capul.

Domnişoara Marple a strigat deodată:

— Îmi amintesc! Dalie înseamnă „trădare şi inducere în eroare”.

— Minunat, a zis Sir Henry, absolut minunat!

Şi a oftat uşurat.

SFÂRŞIT

[1] Camorra – organizaţie teroristă secretă italiană. Îşi are originile în Neapole, în anii 1830. Operaţiunile sale au inclus activităţi criminale de diferite feluri, ca jafuri, şantaje, tâlhării la drumul mare. La sfârşitul anilor 1840, Camorra a cucerit o mare putere politică, dar apoi a pierdut terenul. În 1911, guvernul italian i-a aplicat o lovitură puternică. Totuşi, organizaţia nu este încă lichidată.

[2] Onestitate în engleză, dar şi dalie [3] Death, în engleză.